بسم الله الرحمن الرحیم

**دانشگاه علوم پزشکی کرمان**

**معاونت آموزشی**

**مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی**

**گروه آموزش پزشکی**

**طرح دوره درس**

# نظریه‌های یادگیری و مهارت‌های مقدماتی تدریس

کلیه حقوق متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. هرگونه کپی یا بهره برداری منوط به اجازه این دانشگاه است.

## ۱. مشخصات و شناسنامه درس

| | |
|---|---|
| **نام درس** | نظریه‌های یادگیری و مهارت‌های مقدماتی تدریس |
| **رشته و مقطع** | کارشناسی ارشد آموزش پزشکی |
| **نیمسال ارائه** | نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۵–۱۴۰۶ |
| **تعداد واحد** | ۲ واحد |
| **نوع واحد** | ۱/۵ واحد نظری + ۰/۵ واحد عملی |
| **نحوه ارائه** | حضوری |
| **محل/بستر ارائه** | مرکز توسعه آموزش پزشکی و بسترهای الکترونیکی دانشگاه حسب نیاز |

## ۲. مشخصات اساتید مسئول

| نام و نام خانوادگی | ایمیل |
|---|---|
| دکتر مهلا سلاجقه | mahla.salajegheh90@gmail.com |
| دکتر پروین رضایی | p.rezai1@gmail.com |

## ۳. توصیف درس

درس «نظریه‌های یادگیری و مهارت‌های مقدماتی تدریس» با هدف آشنایی دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش پزشکی با مبانی یادگیری، نظریه‌های اصلی یادگیری، اصول تدریس و روش‌ها و فنون آموزشی ارائه می‌شود. دانشجویان با مفاهیم پایه یادگیری، تدریس و آموزش، عوامل مؤثر بر تدریس و یادگیری و نظریه‌های اصلی یادگیری شامل رفتارگرایی، شناخت‌گرایی، پردازش اطلاعات و سازنده‌گرایی آشنا می‌شوند و کاربرد هر یک را در آموزش پزشکی تحلیل می‌کنند. همچنین دانشجویان با مقایسه و نقد نظریه‌های مختلف، توانایی انتخاب و به‌کارگیری آگاهانه آنها را در موقعیت‌های آموزشی کسب می‌نمایند. مفاهیم و اصول مرتبط با تدریس، شامل عوامل مؤثر بر تدریس، عوامل مربوط به محتوا، مفهوم الگو، روش و فن تدریس، الگوی عمومی تدریس، روش‌های تدریس معلم‌محور و فراگیرمحور و رویکردهای جدید در تدریس مورد بررسی قرار می‌گیرد.

## ۴. اهداف آموزشی

هدف کلی

شناخت، تحلیل و کاربرد نظریه‌های یادگیری و مهارت های مقدماتی تدریس در طراحی و اجرای فعالیت‌های آموزشی اثربخش در آموزش پزشکی

اهداف اختصاصی

انتظار می‌رود دانشجو پس از گذراندن این درس بتواند:

الف) حیطه شناختی

- مفاهیم پایه یادگیری، تدریس و آموزش را تعریف کرده و تفاوت و ارتباط میان آنها را تبیین نماید.

کلیه حقوق متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. هرگونه کپی یا بهره برداری منوط به اجازه این دانشگاه است.

- عوامل فردی، محیطی، اجتماعی و محتوایی مؤثر بر فرایند تدریس و یادگیری را شناسایی، طبقه‌بندی و تحلیل نماید.
- مؤلفه‌ها و مراحل الگوی عمومی تدریس را توضیح داده و ارتباط میان اجزای آن را تحلیل نماید.
- مفاهیم الگو، روش و فن تدریس را تعریف کرده و تفاوت و ارتباط میان آنها را تبیین نماید.
- اصول و مفاهیم اساسی نظریه‌های یادگیری رفتاری را توضیح داده و کاربرد آنها را در آموزش پزشکی تحلیل نماید.
- اصول اساسی نظریه‌های شناختی را توضیح داده و کاربرد آنها را در آموزش پزشکی تحلیل نماید.
- مراحل و فرایندهای اصلی نظریه پردازش اطلاعات را توضیح داده و کاربرد آنها را در آموزش پزشکی تحلیل نماید.
- مبانی و اصول نظریه سازنده‌گرایی را توضیح داده و کاربرد آن را در طراحی محیط‌ها و فعالیت‌های یادگیری در آموزش پزشکی تحلیل نماید.
- نظریه‌های رفتاری، شناختی، پردازش اطلاعات و سازنده‌گرایی را با یکدیگر مقایسه نماید.
- نقاط قوت و محدودیت‌های نظریه‌های مختلف یادگیری را در موقعیت‌های متفاوت آموزش پزشکی ارزیابی نماید.
- روش‌های مختلف تدریس معلم‌محور و فراگیرمحور را توصیف، تحلیل و با یکدیگر مقایسه نماید.

ب) حیطه مهارتی / روانی–حرکتی

- اصول نظریه‌های یادگیری مختلف را در طراحی فعالیت‌های آموزشی به‌کار گیرد.
- روش تدریس متناسب با هدف، محتوا، ویژگی‌های یادگیرنده و نظریه یادگیری را انتخاب و در یک موقعیت آموزشی اجرا نماید.
- یک موقعیت آموزشی واقعی یا شبیه‌سازی‌شده را از منظر نظریه‌های مختلف یادگیری تحلیل کرده و برای بهبود آن راهکار آموزشی ارائه نماید.
- در فعالیت‌های گروهی، بحث، مناظره علمی، حل مسئله و تحلیل موارد آموزشی به‌صورت فعال مشارکت نماید.

ج) حیطه نگرشی

- نسبت به نقش نظریه‌های یادگیری در بهبود کیفیت فرایند یاددهی–یادگیری و آموزش پزشکی نگرش مثبت داشته باشد.
- اهمیت انتخاب آگاهانه نظریه و روش تدریس متناسب با اهداف و شرایط آموزشی را بپذیرد.
- نسبت به نقش مدرس در ایجاد محیط یادگیری مناسب و تسهیل یادگیری دانشجویان احساس مسئولیت نماید.

## ۵ .روش‌های یاددهی و یادگیری

با توجه به ماهیت نظری-عملی درس و اهداف آموزشی آن، از ترکیبی از روش‌های فعال یاددهی و یادگیری استفاده خواهد شد:

- سخنرانی تعاملی
- بحث گروهی
- یادگیری مبتنی بر مسئله
- یادگیری مبتنی بر تیم
- تحلیل موارد آموزشی و موقعیت‌های واقعی آموزش پزشکی
- مناظره و بحث علمی

کلیه حقوق متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. هرگونه کپی یا بهره برداری منوط به اجازه این دانشگاه است.

## ۶ .جدول زمان‌بندی و سرفصل جلسات

| جلسه | عنوان/سرفصل | روش تدریس | مدرس |
|---|---|---|---|
| ۱ | ارائه طرح دوره، مفهوم یادگیری، تدریس و آموزش و رابطه آنها | سخنرانی تعاملی | دکتر سلاجقه |
| ۲ | عوامل مؤثر بر تدریس و یادگیری | سخنرانی تعاملی | دکتر سلاجقه |
| ۳ | نظریه‌های یادگیری رفتاری و کاربرد آنها در آموزش پزشکی | سخنرانی تعاملی + یادگیری مبتنی بر حل مسئله | دکتر سلاجقه |
| ۴ | نظریه‌های یادگیری شناختی و کاربرد آنها در آموزش پزشکی ۱ | سخنرانی تعاملی + بحث در گروه‌های کوچک | دکتر سلاجقه |
| ۵ | نظریه‌های یادگیری شناختی و کاربرد آنها در آموزش پزشکی ۲ | سخنرانی تعاملی + بحث در گروه‌های کوچک | دکتر سلاجقه |
| ۶ | نظریه پردازش اطلاعات و کاربرد آن در آموزش پزشکی | سخنرانی تعاملی + یادگیری مبتنی بر تیم | دکتر سلاجقه |
| ۷ | نظریه سازنده‌گرایی و کاربرد آن در آموزش پزشکی | سخنرانی تعاملی + یادگیری مبتنی بر حل مسئله | دکتر سلاجقه |
| ۸ | مقایسه و نقد نظریه‌های یادگیری | سخنرانی تعاملی | دکتر سلاجقه |
| ۹ | عوامل مؤثر بر تدریس: عوامل مربوط به محتوا | سخنرانی تعاملی، تحلیل مورد | دکتر رضایی |
| ۱۰ | مفاهیم الگو، روش و فن تدریس | کارگاه تعاملی، فعالیت گروهی | دکتر رضایی |
| ۱۱ | معرفی الگوی عمومی تدریس | کارگاه آموزشی، تحلیل موقعیت | دکتر رضایی |
| ۱۲ | روش‌های تدریس معلم‌محور | سخنرانی تعاملی، نمایش و تمرین عملی | دکتر رضایی |
| ۱۳ | روش‌های تدریس فراگیرمحور ۱ | کارگاه، بحث گروهی، یادگیری مشارکتی | دکتر رضایی |
| ۱۴ | روش‌های تدریس فراگیرمحور ۲ | کارگاه عملی، حل مسئله، فعالیت گروهی | دکتر رضایی |
| ۱۵ | معرفی رویکردهای جدید در تدریس | کارگاه تعاملی، بحث گروهی و تحلیل تجربه | دکتر رضایی |
| ۱۶ | نقد و مقایسه روش‌های مختلف تدریس و رفع اشکال | کارگاه جمع‌بندی، بحث و مناظره، تحلیل موارد | دکتر رضایی |
| ۱۷ | آزمون پایان ترم | آزمون کتبی | — |

## ۷ .تکالیف و پروژه‌های دانشجویان

- انتظار می‌رود دانشجویان در طول نیمسال در فعالیت‌های زیر مشارکت داشته باشند:
- دانشجویان در طول درس، موقعیت‌ها و سناریوهای واقعی یا شبیه‌سازی‌شده آموزش پزشکی را از منظر نظریه‌های یادگیری و روش‌های تدریس تحلیل نمایند.
- دانشجویان در فعالیت‌های گروهی، بحث‌های علمی و حل مسئله شرکت نماید.

## ۸ .نحوه ارزشیابی دانشجو

با توجه به ماهیت نظری–عملی درس، ارزشیابی به‌صورت تکوینی و تراکمی انجام خواهد شد.

۱- مشارکت و حضور فعال در جلسات ٪۱۰

۲- انجام تمرین‌های عملی درس ٪۳۰

۴- امتحان پایان ترم ٪۶۰

کلیه حقوق متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. هرگونه کپی یا بهره برداری منوط به اجازه این دانشگاه است.

## ۹ .منابع


- سیف، ع ا؛ روانشناسی پرورشی نوین: روانشناسی یادگیری و آموزش(آخرین ویراست)
- شعبانی، حسن، مهارتهای آموزشی و پرورشی: روشها و فنون تدریس، تهران سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه ها (سمت). آخرین چاپ. فصل ۱۰

- Taylor DC, Hamdy H. Adult learning theories: Implications for learning and teaching in medical education: AMEE Guide No. 83. Medical teacher. 2013;35(11):e1561-e72.
- Haghani F, Masoomi R. Overview of learning theories and its applications in medical education. Iranian Journal of Medical Education. 2011 Jun 1;10(5).


کلیه حقوق متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. هرگونه کپی یا بهره برداری منوط به اجازه این دانشگاه است.